

сектору економіки функціонує за адміністративно-територіальною ознакою та включає: на державному рівні Міністерство аграрної політики і продовольства України, а на регіональному рівні – обласні управління сільського господарства й продовольства.

Дана система повільно реагує на зміни ринку. У перспективі необхідна розробка наукових основ і спеціальної державної програми розвитку системи управління аграрним сектором економіки на основі поєднання всіх сформованих типів і форм управління, які повинні включити в себе конкретні цілі й завдання як загальнодержавного, так і територіального рівня, з огляду на взаємозв'язок різних організаційних структур, систему суб'єктів і об'єктів державного й господарсько-економічного управління аграрного сектору економіки і місцевого самоврядування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека. Монографія. / О.І. Гойчук. – Житомир: Полісся, 2004. – 348-359 с.
2. Саблук П.Т. Глобалізація і продовольство: моногр. / П.Т. Саблук, О.Г. Білорус, В.І. Власов. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2008. – 632 с.
3. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2013 рік / Миколаївське обласне управління статистики; Під загальним керівництвом П.Ф. Зацаринського; 2014. – 530 с.
4. Уляниченко О. В. Залежність продовольчої безпеки країни від забезпеченості аграрної сфери ресурсами / О.В. Уляниченко // Агросвіт. – 2007. – № 9. – С. 4–8.
5. Баб'як В.М. Продовольча безпека України в контексті глобальної продовольчої безпеки / В.М. Баб'як, Н.М. Василець // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України. – 2010. – № 2. – С. 47-50.
6. Басюркіна Н.Й. Забезпечення продовольчої безпеки в умовах трансформації економіки України / Н.Й. Басюркіна // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. – Вип. 29. – Одеса : Вид-во ОДЕУ, 2008. – С. 89-98.
7. Немченко В.В. Продовольча безпека України / В.В. Немченко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки №4 (70) Том 2. – 2012. – С. 179-183.
8. Хміль І.Р. Розвиток агропромислового сектору України в контексті продовольчої безпеки. – Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія економічного розвитку харчової промисловості та забезпечення продовольчої безпеки», 29-31 жовтня 2012 року. – Одеса: Фенікс, 2012. – С. 124-126.
9. Лупенко Ю.О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182 с.
10. Сталій розвиток та безпека агропродовольчої сфери України в умовах глобалізаційних викликів : монографія / О.І. Павлов, М.А. Хвесик, В.В. Юрчишин та ін.; за ред. О. І. Павлова. – Одеса : Астропринт, 2012. – С. 549-561.

УДК 339.9

Жорова А.М.

*кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри економічної кібернети та математичного моделювання
Миколаївського національного аграрного університету*

Кирильчук М.С.

*студент факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету*

Кривошеєв О.Ю.

*студент факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету*

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто сучасний рівень розвитку аграрного сектору Миколаївської області. Проаналізовано його сильні та слабкі сторони. Визначено місце та роль аграрного бізнесу в економіці регіону. Обґрунтовано необхідність диверсифікації зовнішньоекономічної діяльності, як стратегічного напрямку подальшого розвитку. Зроблені відповідні висновки, щодо важливості зовнішньоекономічної активності в аграрному секторі області. Внесено пропозиції для збільшення сільськогосподарської ефективності регіону.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, сільське господарство, експорт, ціни, валова продукція.

Жорова А.Н., Кирильчук Н.С., Кривошеєв О.Ю. РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ АКТИВИЗАЦИИ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассмотрен современный уровень развития аграрного сектора Николаевской области. Проанализированы его сильные и слабые стороны. Определено место и роль аграрного бизнеса в экономике региона. Обосновано необходимость диверсификации внешнеэкономической деятельности, как стратегического направления дальнейшего развития. Сделаны соответствующие выводы о важности внешнеэкономической активности в аграрном секторе области. Внесены предложения для увеличения сельскохозяйственной эффективности региона.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность, сельское хозяйство, экспорт, цены, валовая продукция.

Zhorova A.M., Kyrylchuk M.S., Kryvosheiev O.Yu. RURAL DEVELOPMENT MYKOLAIV REGION AND PROSPECTS FOR ACTIVE FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES

The paper considers the current level of development of the agricultural sector Mykolaiv region. Analyzes its strengths and weaknesses. The place and role of agribusiness in the region's economy. The necessity to diversify foreign trade, as a strategic direction for future development. Corresponding conclusions regarding the importance of foreign economic activity in the agricultural sector of the region. Proposals to increase the efficiency of the agricultural region.

Keywords: foreign trade, agriculture, exports, prices, gross output.

Постановка проблеми. Процес змін, що спостерігається в даний час в Україні, охопив усі сфери економічного життя. Агропродовольчий сектор економіки має стати локомотивом соціально-економічного розвитку держави, забезпечити продовольчу безпеку населення та надходження валютних коштів. Сільськогосподарські підприємства прагнуть до підвищення економічної ефективності виробництва, залучення іноземної технології та комерційної реалізації власних науково-технічних досягнень, гарантованого надійного матеріально-технічного забезпечення, розвиваючи зовнішньоекономічну діяльність. Посилена увага до зовнішньоекономічних операцій з боку суб'єктів економічної діяльності, цілком закономірно вимагає дослідження різних аспектів її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами, пошуком шляхів та методів їх вирішення займалися вчені-економісти, серед яких Кваша С.М., Козик В.В., Кандиба А.М., та інші, але значне коло питань залишаються не вивченими і потребують детального дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є дослідження сучасного стану сільського господарства Миколаївської області та визначення можливих шляхів розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Виклад основного матеріалу досліджень. Сільськогосподарський сектор, структуру якого формують галузі рослинництва й тваринництва, є головною складовою агропродовольчого комплексу – одного з найбільших і найважливіших секторів економіки Миколаївської області. У прямій залежності від його функціонального стану, особливо сільського господарства, знаходиться розвиток економіки, продовольча безпека регіону, стан внутрішнього й зовнішнього ринків, а отже і рівень життя населення. Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської діяльності. Це і сприятливі природнокліматичні умови, родючі землі, трудові ресурси та давні хліборобські традиції. Область вважається одним із регіонів інтенсивного землеробства в Україні. Загальна площа сільськогосподарських угідь перевищує 2 млн. га (займає близько 5% площ України), з яких 1,7 млн. га становить рілля.

На кінець 2013 р. в області нараховувалося 4,6 тисячі діючих аграрних підприємств (зарєєстрованих юридичних осіб за основним видом діяльності), табл. 1, за якими закріплено 1040 тис. га сільськогосподарських угідь. У фермерських господарствах зосереджено 33% цих угідь, у господарських товариствах – 30,8%,

у приватних підприємствах – 24,3%. Серед аграрних господарств (крім фермерських) 22,8% мають площу до 100 га, 17,1% – від 100,1 до 500 га, 12,6% – від 500,1 до 1000 га, 12,7% – від 1000,1 до 2000 га, 8,9% – від 2000,1 до 3000 га, 9,5% – понад 3000 га, 16,4% – не мають сільськогосподарських угідь. Середній розмір угідь цієї категорії господарств торік становив 984,9 га, що на 2,8% більше ніж у 2012 р.

Таблиця 1

Кількість діючих сільськогосподарських підприємств Миколаївської області за формами господарювання

Види	Кількість, одиниць		У % до загальної кількості	
	На 01.11. 2012 р.	На 01.11. 2013 р.	На 01.11. 2012 р.	На 01.11. 2013 р.
Усього підприємств	4717	4588	100,0	100,0
Господарські товариства	305	302	6,5	6,6
Приватні підприємства	266	258	5,6	5,6
Виробничі кооперативи	14	18	0,3	0,4
Фермерські господарства	3966	3881	84,1	84,6
Державні підприємства	13	12	0,3	0,3
Підприємства інших форм господарювання	153	117	3,2	2,5

Найбільша кількість діючих сільськогосподарських підприємств в Миколаївській області є фермерські господарства які становлять майже 85%, а найменше виробничі кооперативи що складають 0,4% від загальної кількості.

У 2013 р. в регіоні було вироблено 4,4% загальнодержавного обсягу зернових культур (у 2012р. – 2,8%); 8,5% – насіння соняшнику (8,3%); 4,7% – овочів (5,2%); 2,1% – плодів та ягід (1,8%); 11,4% – винограду (11,5%); вироблено 1,5% – м'яса у живій вазі (1,6%); 3,2% – молока (стільки ж); 1,5% – яєць (2,9%); 2,9% – вовни (2,6%), табл. 2.

У розрахунку на одну особу населення виробництво зернових культур перевищило відповідний загальнодержавний показник у 1,7 рази, насіння соняшнику – у 3,3 рази, овочів – у 1,8 рази, молока – більш ніж на чверть. Натомість нижчим цей показник був по картоплі – на 63%, м'ясу (у живій вазі) – на 43,2%, яйцях – на 40,6%, плодах та ягодах – на 18%.

Таблиця 2

Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції на одну особу населення, кг

Роки	Зернові культури	Соняшник	Картопля	Овочі	Плоди та ягоди	М'ясо	Молоко	Яйця від птиці всіх видів,
						(у забійній вазі)		штук
Миколаївська область								
2011	2226	535	182	407	37	26	310	523
2012	1087	589	148	443	30	27	313	471
2013	2395	803	181	396	41	421	317	256
Україна								
2011	1242	190	531	215	41	47	243	409
2012	1014	184	510	220	44	49	250	419
2013	1386	243	489	217	50	741	253	431
Миколаївська обл. у загальнодержавному обсягу у 2013, %	172,80	330,45	37,01	182,49	82,00	56,82	125,30	59,40

Для періоду з 2009 по 2013 роки (за винятком неврожайного 2010 р.) були характерні певні позитивні зрушення у виробництві валової сільськогосподарської продукції. У 2012 році, який був вкрай несприятливим за кліматичними умовами, цей показник мав значно нижчий рівень ніж у попередньому – обсяг валової продукції сільського господарства знизився на 17,2%. Натомість 2013 рік для Миколаївщини характеризувався рекордним рівнем виробництва аграрної продукції. Збільшення обсягу було характерно як для сільгоспідприємств (більш ніж наполовину), так і для господарств населення (на 20%).

Аналізуючи виробництво валової продукції окремо по галузях сільського господарства можна відмітити, що виробництво рослинницької продукції у 2013 р. у порівнянні з 2012р. зросло більш ніж наполовину (на 50,3%), а в порівнянні з 2005 р. – у 1,8 рази. Обсяг виробництва продукції тваринництва знизився на 4,4%, наразі в порівнянні з 2005 р. – зріс на 3,8%.

У структурі валової продукції сільського господарства переважаючою є частка рослинницької продукції. Так, у 2013 р. у сільськогосподарських підприємствах вона становила 94,6%, у господарствах населення – 62,4%, що свідчить про її пріоритетний розвиток в регіоні.

Розподіл питомої ваги сільськогосподарської продукції за категоріями господарств у порівнянні з 2005 р. змінився наступним чином. Частка продукції рослинництва в аграрних підприємствах зросла на 3,4 в.п., а в господарствах населення – на 9,1 в.п. Питома вага тваринницької продукції, як слідство, в сільськогосподарських підприємствах та в господарствах населення знизилася (на 3,4 та 9,1 в.п. відповідно), табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка обсягів виробництва валової продукції сільського господарства, у постійних цінах 2010 р., млн. грн.

Роки	Усі категорії господарств	У тому числі	
		сільськогосподарські підприємства	господарства населення
2005	6064,5	2845,8	3218,7
2006	6637,9	3333,4	3304,5
2007	4128,1	1823,8	2304,3
2008	7331	4024,2	3306,8
2009	7366,5	3863,2	3503,3
2010	7462,2	3893,7	3568,5
2011	8374,2	4557,7	3816,5
2012	6936,5	3527,1	3409,4
2013	9384,9	5295,1	4089,8
2013 у % до 2005	154,8	186,1	127,1
2013 у % до 2012	135,3	150,1	120

Якщо розглядати динаміку виробництва валової продукції з погляду оцінки її як фактора стабільнос-

ті та зростання ринку продовольства, то слід оцінювати цей показник у розрахунку на 1 особу. Як видно з таблиці 4, виробництво валової продукції на душу населення в 2013 р. виявилось вищим ніж у попередньому році майже на 36%, а рівень 2005 р. перевищено у 1,6 рази.

У 2013р. на одного мешканця регіону валової продукції сільського господарства (за попередніми даними) вироблено на 43,7% більше ніж у середньому по Україні, продукції рослинництва – на 66,8% більше, натомість тваринницької продукції – на 8,7% менше.

Базовою галуззю сільськогосподарського виробництва є рослинництво. Нині більше половини фонду споживання основних продуктів харчування формується за її рахунок.

Обсяг валової продукції рослинництва в 2013 р. (у постійних цінах 2010 р.) складав 7563,0 млн. грн., що на 2532,5 млн. грн. (на 50,3%) більше в порівнянні з попереднім роком., та на 3253,2 млн. грн. (на 75,5%) – ніж у 2005 р.

Структура посівних площ у 2013р. у порівнянні з 2012 роком змінилася наступним чином. Питома вага зернових культур збільшилася на 5,7 в.п., а технічних, кормових, картоплі і овоче-баштанних культур – зменшилася на 4,6, 0,9 та 0,2 в.п. відповідно. Зазнала змін і структура посівів у групі зернових культур. Так, частка пшениці збільшилася на 11,4 в.п., натомість кукурудзи на зерно зменшилася на 5,2 в.п., сорга – на 2,3 в.п., проса – на 1,8 в.п., зернобобових культур – на 0,7 в.п., гречки – на 0,6 в.п., ячменю – на 0,6 в.п., вівса – на 0,2 в.п., суміші колосових – на 0,1 в.п. Жито займає незначну частку (0,1%), яка залишилась незмінною.

Завдяки вигідному географічному положенню, природнокліматичним умовам та родючим ґрунтам, у Миколаївській області склалася висока культура виробництва технічних культур, які є суттєвим джерелом грошових надходжень і підтримки фінансового стану господарств.

У всіх категоріях господарств у 2013 році технічні культури займали 493,2 тис. га, що на 8% (або на 43,1 тис. га) менше ніж у попередньому. Провідною технічною культурою залишається соняшник, який є одним із найліквідніших видів сільськогосподарської продукції, але разом з тим культурою, яка суттєво виснажує ґрунт. Під соняшником було зайнято 420,3 тис. га, що на 11,9% менше ніж у 2012 р. На посівні площі цієї культури припадало 85,2% площ технічної групи. Цей показник залишається дуже високим, хоча в порівнянні з попереднім роком дещо знизився (на 3,7 в.п.). Вагому частку займав соняшник і в загальній посівній площі сільськогосподарських культур – близько 27%, що суттєво перевищує науково-обґрунтовані норми (не більше 12% для зони степу), а це, в свою чергу, недопустимо з погляду раціонального ведення землеробства [1].

Ріпак торік було посіяно на площі суттєво більшій ніж у 2012 р. – 51,1 тис. га проти 13,2 тис. га. Минулорічний показник удесятеро перевищує рівень 2005 р. Найбільші площі посівів ріпаку зафіксовані

Таблиця 4

Виробництво валової продукції сільського господарства на одну особу Миколаївській області, у постійних цінах 2010 року, грн.

Показники	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 у % до 2005
Валова продукція – усього	4952	5460	3418	6111	6176	6290	7092	5899	8015	161,85
Продукції рослинництва	3519	4014	2031	4672	4647	4693	5457	4278	6459	183,55
Продукції тваринництва	1433	1446	1387	1439	1529	1597	1635	1621	1556	108,58

в 2008р. – 119,9 тис. га. Питома вага цієї культури в посівній площі технічних культур у 2013 р. сягнули 10,4%, на 7,9 в.п. більше ніж у 2012 р., та на 9,2 в.п. – ніж у 2005 р.

Посівні площі сої в 2013 р. становили 15,9 тис. га, що на 57,7% менше ніж у попередньому році. У структурі технічних культур питома вага сої знизилася з 7% у 2012 р. до 3,2% у минулому році.

Господарства Миколаївської області мають сприятливе місце розташування, що сприяє реалізації вирощеної продукції. Також ґрунтово-кліматичні умови сприяють отриманню непоганих врожаїв сільськогосподарських культур.

Зовнішня торгівля сільськогосподарською продукцією є важливою складовою зовнішньої торгівлі регіону. У 2013 р. її частка у загальнообласному експорті товарів становила 49,6%, що на 4,8 в.п. більше порівняно з 2012 р. та на 28,9 в.п. – з 2005 р.

На рис. 1 представлена динаміка експорту сільськогосподарської продукції підприємствами області.

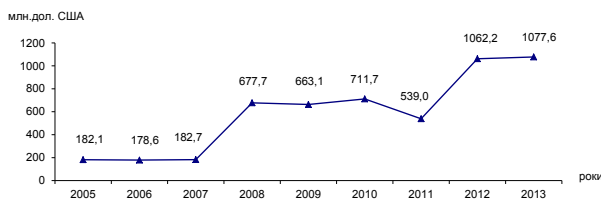

Рис. 1. Динаміка експорту сільськогосподарської продукції підприємствами області

У 2013 році збереглася тенденція до зростання поставок на зовнішній ринок, проте темпи росту уповільнилися. За даними Держмитслужби України, у 2013 р. підприємствами області експортовано сільгосппродукції на суму 1077,6 млн. дол. США, що на 1,5% більше, ніж у 2012 р., та у 5,9 рази, ніж у 2005 р.

Практично весь експорт сільгосппродукції визначила продукція рослинництва. Торік на неї припало 99,9% поставок (у 2012 р. – 99,4%). При цьому обсяг поставок зріс на 1,9% порівняно з 2012р. і склав 1076,1 млн. дол. США.

Переважну частину рослинницької продукції склали зернові культури, яких відвантажено за кордон на суму 792,4 млн. дол. США, більше чверті експорту припало на насіння і плоди олійних рослин (278,8 млн. дол. США), решту становили істотні плоди та горіхи (3,2 млн. дол. США) та овочі (1,7 млн. дол. США).

На відміну від попереднього року у 2013р. в натуральному вимірі зросли поставки насіння ріпаку – у 11,7 рази, ячменю – у 2,2 рази, кукурудзи на 1,5%, одночасно з цим скоротилися поставки насіння соянішнику – на 92,5%, істотних плодів та горіхів – на

75,1%, овочів – на 67,7%, соєвих бобів – на 57,8% та пшениці – на 19,4%.

Сума експорту пшениці у 2013 році у порівнянні з 2012 зменшилась на 78,7 млн. дол. США та кукурудзи на 27,9 млн. грн. Збільшились поставки ячменю та насіння ріпаку на 38,1 млн. дол. США та 201,5 млн. дол. США відповідно, табл. 5.

Таблиця 5
Експорт основних видів сільськогосподарської продукції у Миколаївській області

Продукція	2012 рік	2013 рік
Пшениця, млн. дол. США	266,8	188,1
Кукурудза, млн. дол. США	532,3	504,4
Ячмінь, млн. дол. США	40,0	78,1
Насіння соянішнику, млн. дол. США	383,0	438,8
Насіння ріпаку, млн. дол. США	20,4	221,9

Зернові культури експортувалися до 44 країн світу проти 38 у 2012р. і практично всі надійшли до країн далекого зарубіжжя табл.6. Зокрема до країн Азії та Африки вивезено зернових на 402,6 млн. дол. США та 278,1 млн. дол. США (або 50,8% та 35,1% відповідно), в європейські країни – на 101,7 млн. дол. США (12,8%). Найбільшими споживачами зернової продукції стали Єгипет (29,4% річного експорту зернових), Ісламська Республіка Іран (18,1%), Сирійська Арабська Республіка (9,9%), Саудівська Аравія (5%), Туніс (4,3%), Японія (3,9%) та Іспанія (3,8%) [2].

Отже, за даними таблиці 6, експорт зернових культур підприємствами області у 2013 році порівняно з 2012 роком збільшився з країнами СНД на 759400% таз країнами Європи на 82,4%, з країнами Азії на 11,8% та з країнами Америки на 2297000%, а з країнами Африки зменшився на 36,4%.

Насіння та плоди олійних рослин у 2013р. експортувалися до 24 країн світу (у 2012р. – до 27 країн), в основному у країни далекого зарубіжжя. До країн Європи спрямовано 60,6% річних поставок, Азії – 32,3%, Африки – 7%. На країни СНД припало 0,1% поставок. Основними споживачами цього виду сільгосппродукції стали Швейцарія (34,5%), Пакистан (21%), Єгипет (7%), Нідерланди (6,9%), Бельгія (6,7%), Німеччина (5,7%) та Сирійська Арабська Республіка (4%).

Продукція тваринництва продовжує займати ледь помітну частку в експортних поставках сільгосппродукції. У 2013р. на неї припало лише 0,1% проти 0,4% у попередньому році, а обсяг поставок склав 1,5 млн. дол. США проти 6,3 млн. дол. США.

Переважну частину експорту (54,6%) склала молочна продукція (згущене молоко, йогурти, вершки, масло), яка експортувалася до 21 країни світу (здебільшого до Молдови та Грузії); 44,7% припало

Таблиця 6
Експорт зернових культур підприємствами Миколаївської області по країнах світу, тис. дол. США

	2012 р.	2013 р.	2013 р. до 2012 р.	
			темп росту, у %	збільшення/ зменшення (-)
Усього	853354,1	792346,7	92,9	-61007,4
Країни СНД	0,1	759,5	759500,0	759,4
Інші країни світу	853354	791587,2	92,8	-61766,8
Європа	55771,6	101738,5	182,4	45966,9
Азія	360082,0	402573,3	111,8	42491,3
Африка	437500,0	278086,4	63,6	-159413,6
Америка	0,4	9188,4	2297100,0	9188,0
Австралія і Океанія	-	0,6	-	0,6

Таблиця 7

Товарна структура експорту сільськогосподарської продукції у Миколаївській області, тис дол. США

Показники	2010	2011	2012	2013	2013 у % до	
					2012	2010
Усього	1597095,2	1654399,1	2370724,8	2174097,7	91,7	136,1
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	2564,5	23927,4	6356,9	9387,5	147,7	366,0
II. Продукти рослинного походження	711134,3	517455,0	1057787,4	1077479,1	101,9	151,5
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	69624,5	118331,5	179839,1	22222,2	12,4	31,9
IV. Готові харчові продукти	60519,9	82990,1	125101,2	92522,8	73,9	152,9

на експорт живих тварин (великої рогатої худоби до Азербайджану), решта – на м'ясо та їстівні субпродукти до Великої Британії, Російської Федерації, Гонконгу та Панами.

Понад 90% товарної структури експорту у 2013 році визначили три групи товарів: продукти рослинного походження (49,6% обласного експорту), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (27,3%), механічне та електротехнічне обладнання (14,1%). Менші частки займали готові харчові продукти (4,3%), жири та олії тваринного або рослинного походження (1%). Розглянемо товарну структуру експорту сільськогосподарської продукції у Миколаївській області у таблиці 7.

У структурі експорту переважає продукція рослинного походження, тоді як продукція тваринного походження незначна. Також хотілось би відмітити, що у 2013 році експорт жирів та олії тваринного або рослинного походження зменшився на 87,6% порівняно з 2012 роком, та на 68,1% порівняно з 2010 роком, експорт готових харчових продуктів збільшився на 52,9 % порівняно з 2010 роком та зменшився порівняно з 2012 роком, а експорт продуктів тваринного походження збільшився на 47,7 % та 266,0% відповідно, продукти рослинного походження збільшилися на 1,9% та на 51,5% відповідно.

Експортний потенціал підприємств аграрного сектору Миколаївської області реалізується не в повній мірі, через негативний вплив низки чинників, серед яких:

- низький рівень координації контролю, що здійснюється низкою контролюючих органів;
- не достатня кількість спеціалістів, які знайомі з вимогами законодавства іноземних держав, ЄС щодо безпечності продовольчої продукції;
- неадекватний рівень впровадження операторами ринку системи НАССР;
- низький рівень розвитку біржової торгівлі сільськогосподарськими товарами.

Пріоритетним напрямом зовнішньої торгівлі області в аграрному секторі має стати подальше поглиблення торговельних відносин з країнами світу, де визначальним завданням є нарощування обсягів реалізації готових виробів [3]. А саме: зерна, насіння соняшнику, молокопродуктів, меду, цукру. Для забезпечення останнього, на нашу думку, необхідно:

- сприяти залученню іноземних інвесторів;
- сприяти технічному і технологічному переоснащенню потужностей для виробництва експортної продукції;
- закріпитись на традиційних та освоєння нових ринків збуту;
- активізувати міжрегіональне співробітництво;
- впровадити в практику найбільш ефективні форми співпраці із зарубіжними країнами.

Найважливішими потенційними можливостями, якими могли б скористатися сільськогосподарські підприємства при розвитку зовнішньоекономічної діяльності, є потенційно велика місткість ринку, підвищення попиту на цільових ринках, відносно низькі витрати на входження до ринку [6]. Вказані потенційні можливості можуть бути реалізовані насамперед за сприятливої державної політики щодо аграрних підприємств, пільгового режиму їх оподаткування, мінімізації сезонних коливань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Статистичний збірник Миколаївської області «Миколаївщина у цифрах» за 2013 рік під редакцією І.Г. Зацаринського, – 2014 р. – 314 с.
2. Головне управління статистики у Миколаївській області: статистичні дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/>
3. Бородіна О.М. Корегування політики державної підтримки сільськогосподарства України/ О.М. Бородіна, О.М. Могильний // Економіка АПК, 2007. – №6. – С. 55–61.
4. Розвиток сільських територій України. – К.: ІОЦ Держкомстату України, 2006. – 751 с.
5. Бурковська А.В. Стан та проблеми зовнішньоекономічної діяльності регіону / А.В. Бурковська/ А.В. Бурковська // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – № 1 (39). – С. 55-61.
6. Гурченков О.П. Напрямки прискорення адаптації агропромислового комплексу Миколаївської області до вимог СОТ / О.П. Гурченков, О.С. Крюковська // 36. наук. праць НУК. – Миколаїв: НУК, 2008. – № 3 (420). – С. 162.
7. Мірошніченко І.В. Напрями активізації і перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в АПК України / І.В. Мірошніченко // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – №3 (45). – С. 7 -80.
8. Манцуров І.Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни : Монографія / І. Г. Манцуров. – К. : КНЕУ, 2006. – 392 с.